

Information om nödåtgärder för förhindrad spridning av *Obama nungara*

2024-12-20

Bakgrund

Under hösten 2024 upptäcktes en ny invasiv främmande art i en plantering i centrala Malmö, plattmasken *Obama nungara*. Den har oavsiktligt introducerats i Europa och USA via handel med växter, och utgör ett hot mot våra inhemska daggmaskar. För att hindra att masken sprider sig i Sverige har regeringen nu beslutat att införa nödåtgärder nationellt. Det innebär att från och med den **7 januari 2025** betraktas *Obama nungara* som en invasiv främmande art i Sverige och det är då inte tillåtet att hålla, sprida eller släppa ut plattmasken i naturen.

Upptäckten väcker många frågor, både för växtanvändare och växtproducenter. Alla som importerar prydnads- och plantskoleväxter till Sverige har nu ett ansvar för att se till att nödåtgärderna följs. Från och med 7/1 2025 kan straffåtgärder tillämpas om nödåtgärderna ej efterföljs.

Hur jobbar vi på Stångby Plantskola för att förhindra spridningen?

Vi tar upptäckten av plattmasken på största allvar. Ett sökprotokoll från Länsstyrelsen är under utarbetande och det kommer att kommuniceras så snart det är utprovat. Det pågår undersökningar kring vilka temperaturer som plattmasken kan överleva i. Resultaten från dessa undersökningar kan förhoppningsvis senare användas för att ta fram en tillförlitlig saneringsmetod.

Till dess att Länsstyrelsen kommunicerat ut sökprotokollet och resultatet från undersökningarna har Stångby Plantskola skapat rutiner för egenkontroller. Detta innebär att:

- Allt importerat växtmaterial kontrolleras genom okulära stickprovskontroller
- Vi arbetar med att träna upp hundar som kommer att kontrollera allt importerat växtmaterial för att markera om antingen plattmasken eller dess ägg upphittats på växtmaterialet
- Vi ställer krav på våra underleverantörer att det inköpta växtmaterialet ska kontrolleras innan det skickas vidare till vår plantskola
- Vid eventuellt fynd gör vi oss av med plattmasken enligt Länsstyrelsens instruktioner

Vi fortsätter under nästa år och framför allt under vårsäsongen att arbeta med egenkontroller och att utarbeta ännu effektivare rutiner. På grund av dessa egenkontroller kan ledtider från beställning till leverans komma att påverkas, något vi anser är absolut nödvändigt för att förhindra spridningen av plattmasken.

Tillsammans kan vi förhindra spridningen av *Obama nungara*

Det är viktigt att vi i alla led försöker förhindra spridningen av plattmasken. Det innebär att både växtproducenter och växtmottagare bör kontrollera levererat växtmaterial. Om vi arbetar med kontroller på alla nivåer, är risken för att plattmasken sprider sig okontrollerat i Sverige låg.

Stångby

Vi följer självklart de anvisningar som vi fått av Länsstyrelsen och uppmuntrar alla kollegor i branschen att göra detsamma. Var extra observanta vid växtmottagning och kontrollera framför allt krukodlat växtmaterial. Undersök under krukans och i samband med plantering även rotklumpen. Du hittar anvisningarna och mer information om plattmasken på Länsstyrelsens hemsida:

<https://www.lansstyrelsen.se/skane/djur/invasiva-frammande-arter/plattmasken-obama-nungara.html>

Viktigt att vi håller oss uppdaterade

Plattmasken är sedan tidigare spridd utöver Europa, framför allt i Frankrike. Trots detta är medvetenheten och kunskapen om masken begränsad, både i Sverige och Europa. På grund av bristande information om masken kommer vi löpande att uppdatera vår hemsida med den senaste informationen från Länsstyrelsen gällande plattmasken.

Den 14 februari kommer vi tillsammans med samordnare från Länsstyrelsen att hålla ett webinarium om plattmasken. Självklart är det kostnadsfritt att delta. Du kan anmäla dig på:

<https://stangbyakademi.nu/kalendarium/obama-nungara-plattmask/>

Med vänlig hälsning,

Jörgen A. Warpman med personal
Stångby Plantskola

Obama nungara - plattmask